

02.03.2020

Asia/13

§ 150

Helsingin kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2020–2021

HEL 2019-009182 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Nitin Sood, suunnittelija, puhelin: 09-310 36063
nitin.sood(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelma 2020–2021
- 2 Sidosryhmien lausunnot
- 3 Sidosryhmäkooste
- 4 Ihmisoikeusverkoston työpajat
- 5 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely
- 6 Yhdenvertaisuusvaltuutetun tilastot
- 7 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto
- 8 Kaksikielisyustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Helsingin kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2020–2021 (liite 1).

Esittelijän perustelut

Tausta

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) edistää yhdenvertaisuutta, ehkäisee syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Lain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen,

uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (1329/2014). Lisäksi tasa-arvolaki edellyttää sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ehkäisemistä. Helsingin kaupunginhallitus on 24.6.2019 hyväksynyt (§ 482 ja § 483) kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelman ja palveluiden tasa-arvosuunnitelman. Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi 25.11.2019 (§ 810) Helsingin kaupungin henkilöstön yhdenvertaisuussuunnitelman vuosittaiset toimenpiteet 2019–2020.

Yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kunta viranomaisena, palvelujen tarjoajana, koulutuksen järjestäjänä ja työnantajana edistää yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti ja aktiivisesti. Lisäksi kaupungin strategiassa todetaan, että toimiva kaupunki rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle koheesiolle ja avoimelle osallistavalle toimintatavalle. Palvelujen ja henkilöstön yhdenvertaisuussuunnitelmien laatiminen ja toimeenpaneminen edistävät kaupungin strategisia tavoitteita.

Kaupunginhallitus hyväksyi 3.4.2017 (§ 339) ensimmäisen palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman. Luottamushenkilöistä koostuva yhdenvertaisuustoimikunta suositteli vuoden 2018 lopulla, että yhdenvertaisuussuunnitelma uudistetaan kokonaisuudessaan.

Palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen

Palveluiden yhdenvertaisuussuunnitelman uudistaminen käynnistyi vuoden 2019 alussa kaupunginkanslian viestintäosaston osallisuus ja neuvonta -yksikössä. Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteiden lisäksi tasa-arvonäkökulma (sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu). Kevään 2019 aikana suunnitelmaa varten kerättiin aineistoa, jonka perusteella arvioitiin palvelujen yhdenvertaisuutta.

- kuulemistilaisuudet sidosryhmille (liitteet 2 ja 3)
- ihmisoikeusverkoston järjestämät työpajat Helsingin kaupungin työntekijöille (liite 4)
- kuntalaiskysely yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta (liite 5)

- yhdenvertaisuusvaltuutetun tilastot tapauksista, joissa kantelun osapuolena on Helsingin kaupunki (liite 6)
- toimialajohtajien ja yhdenvertaisuustoimikunnan tapaamiset

Aineiston pohjalta työstettiin uutta yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja sen toimenpiteitä. Helsingin kaupungin työntekijöistä koostuvan ihmisoi-
keusverkoston jäsenille järjestettiin syyskuussa 2019 tilaisuus, jossa oli
mahdollisuus kommentoida luonnosta. Suunnitelmaa muokattiin tilai-
suudessa palautteen perusteella, minkä lisäksi suunnitelmaa työstettiin
yhdessä toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

Kaupunginhallitus käsitteli Helsingin kaupungin uutta palvelujen yhden-
vertaisuussuunnitelmaa 25.11.2019 (§ 809) ja palautti suunnitelman
uudelleen valmisteltavaksi. Kaupunginhallitus esitti toimenpiteiden täy-
dentämistä siten, että ne vastaavat paremmin tunnistettuihin yhdenver-
taisuuden haasteisiin, erityisesti ruotsinkielisten palveluiden osalta.

Täydennetyt toimenpiteet

Yhdenvertaisuussuunnitelmaan on täydennetty 14 uudella toimenpi-
teellä, jotka vastaavat yksityiskohtaisemmin aineistossa tunnistettuihin
haasteisiin. Yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa valtuustokauden
loppuun, 31.5.2021 saakka. Vuoden 2021 aikana hyväksytään uusi
toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma koko valtuustokaudeksi
2021–2025. Seuraavan suunnitelman laatimisessa hyödynnetään jo
kerättyä aineistoa yhdenvertaisuuden edistämiseksi kokonaisvaltaisesti
ja läpileikkaavasti kaikessa kaupungin toiminnassa sekä laaja-alaisesti
eri palveluissa. Lisätyt toimenpiteet listattu alla. Toimenpiteiden seuranta,
aikataulu ja vastuutaho löytyvät itse suunnitelmasta (liite 1).

Kaupunginkanslia

- Selvitetään mahdollisuutta tutkia kieli-ilmapiiiriä Helsingissä valta-
kunnallisen kielibarometrin yhteydessä.
- Osallistuvan budjetoinnin kehittämisessä huomioidaan erityisesti
haavoittuvassa asemassa väestöryhmien osallistumismahdollisuuksien
parantaminen.
- Digipalveluiden kehittäjät hyödyntävät nykyistä enemmän mm. van-
hus- ja vammaisjärjestöjen asiantuntemusta ja toteuttavat käyttäjä-
testauksia rakenteilla olevissa digipalveluissa näiden ja muiden
väestöryhmien edustajien kanssa.
- Hel.fi-viestintäportaalissa kehitetään asiakaslähtöisesti ruotsinkieli-
siä sisältöjä.
- Vahvistetaan henkilöstön ruotsin kieltä.
- Laaditaan ohjeistus normitietoisesta viestinnästä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

- Järjestetään opettajille koulutus seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta sateenkaarisensitiivisyyden lisäämiseksi.
- Perustetaan asiantuntijaopettajaverkoston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustiimi.

Kaupunkiympäristön toimiala

- Maahanmuuttajataustaisten osallistuminen oman asuinympäristönsä kehittämiseen Helsingissä.
- Asuntorakentamista kehitysvammaisille.

Sosiaali- ja terveystoimiala

- Ruotsinkielisen asiakasviestinnän vahvistaminen.
- Ruotsinkielisen työvoiman saatavuuden parantaminen ja henkilöstön kielitaidon vahvistaminen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

- Liikuntapalveluita ja sen toimipisteitä kehitetään helpommin saavutettaviksi asiakkaan kulttuuritaustasta riippumatta.
- Määritellään ruotsinkielisen palvelutoiminnan yhteistyö- ja kehittämistarpeet.

Täydennetyt toimenpiteet esiteltiin kaksikielisyystoimikunnan kokouksessa 14.1.2020 ja yhdenvertaisuustoimikunnan kokouksessa 30.1.2020. Kaksikielisyystoimikunta ehdotti kolme uutta toimenpidettä suunnitelmaan täydennettyjen toimenpiteiden lisäksi: kielisuunnitelman laatiminen kaikilla toimialoilla ja liikelaitoksilla, tilastotiedon lisääminen kaupunkilaisten sekä henkilöstön kaksikielisyystä ja kielellisiin palveluihin liittyvästä tarpeesta sekä suosituksen tekeminen kaksikielisen logon laajemmasta käytöstä.

Osa toimialoista on jo laatinut kielisuunnitelman, kun taas osa on valmistelemaan suunnitelmaa. Kielisuunnitelmien sisältö on tarkoitus kattaa laajasti mm. kielelliset oikeudet, laadun ja turvallisuuden, henkilöstön saatavuuden ja kielitaidon sekä viestinnän osa-alueet. Ruotsinkielisistä palveluista kerätään jatkuvasti tilastoja ja aineistoa palvelujen kehittämiseksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimiala suunnittelee toteuttavansa keväällä 2020 asiakaskyselyn, jolla kartoitettaisiin kuntalaisten tarpeita ja toiveita ruotsinkielisten sote-palveluiden suhteen. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimiala on koostanut ruotsinkieliset palvelut samalle verkkosivulle, jotta ne olisi jatkossa helpompi löytää. Helsingin kehystunnuksen (logo) käytöstä on päätetty kaupungin johtajistokäsittelyssä 5.4.2017 (§ 29) sekä Helsingin kaupungin visuaalisen ilmeen ohjeistos-

sa brand.hel.fi. Ohjeistossa on linjattu kuinka Helsingin visuaalista ilmettä käytetään ja muun muassa kaksikielisen Helsinki-kehystunnuksen käyttö.

Seuranta

Ihmisoikeuksien Helsinki -yhdenvertaisuussuunnitelma sisältää 32 konkreettista toimenpidettä yhdenvertaisuuden edistämiseksi Helsingin kaupungin palveluissa. Toimenpiteet on mitoitettu niin, että ne on mahdollista toteuttaa suunnitelman voimassaolon aikana eli nykyisen valtuustokauden loppuun mennessä. Tulevaisuudessa eri palvelukokonaisuuksien on tarkoitus laatia soveltuvin osin omat toiminnalliset yhdenvertaisuussuunnitelmansa.

Uuden yhdenvertaisuussuunnitelman seurannasta vastaa kansliapäällikön asettama ohjausryhmä, joka johtaa kaupungin henkilöstön ja palveluiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä sekä seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien toimeenpanoa. Lisäksi yhdenvertaisuustoimikunta seuraa tiivistä palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman edistymistä sekä tapaa vuoden 2020 aikana toimialojen asiantuntijoita keskustellakseen suunnitelman etenemisestä. Kaupunginhallitukselle laaditaan raportti palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumisesta keväällä 2021.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Nitin Sood, suunnittelija, puhelin: 09-310 36063
nitin.sood(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelma 2020–2021
- 2 Sidosryhmien lausunnot
- 3 Sidosryhmäkooste
- 4 Ihmisoikeusverkoston työpajat
- 5 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely
- 6 Yhdenvertaisuusvaltuutetun tilastot
- 7 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto
- 8 Kaksikielisyystoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

02.03.2020

Asia/13

Kaupunginhallitus 25.11.2019 § 809

HEL 2019-009182 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

25.11.2019 Palautettiin

Palautusehdotus:

Marcus Rantala: Yhdenvertaisuussuunnitelma täydennetään toimenpiteillä siten, että ne vastaavat paremmin tunnistettuihin yhdenvertaisuuden haasteisiin, erityisesti ruotsinkielisten palveluiden osalta.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 15

Elisa Gebhard, Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi äänin 0 - 15.

18.11.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Nitin Sood, suunnittelija, puhelin: 09-310 36063
nitin.sood(a)hel.fi